

LELBPasaulē Zviedrijas apgabala APKĀRTRAKSTS 2021. gada LIELDIENĀS

VIENA DIENA KAPSĒTĀ – GANDRĪZ 2000 GADI PASAULĒ.

“Kad sabata diena bija pagājusi, Marija Magdalēna un Marija, Jēkaba māte, un Salome nopirka smaržīgas zāles, lai ietu un svaidītu Jēzu. Nedēļas pirmajā dienā rīta agrumā, saulei lecot, tās nāca pie kapa.....” (Marka ev. 16:1-2)

Ir ļoti agrs rīts. Diena nav vēl atklājusi ko tā nesīs, bet Tu nesi svaidāmās zāles savās rokās. Tu esi pienākuma cilvēks, bet tas nav tikai pienākums kas tevi nes arvien tuvāk kapsētai. Tu nevari neiet un bez šīs darbības Tu nezinātu ko ar sevi iesākt. Jēzus bija dāvinājis jaunu iesākumu tavai dzīvei, un tādēļ Tu ej. Pie sevis Tu domā - cik labi, ka vēl ir kaut kas, ko vari darīt Jēzum par svētību, kaut Viņš jau nomiris.

Nomiris! Par to Tu negribi runāt ne ar vienu, vēl nē. Arī tādēļ tev no sirds noveļas kāds smagums, kad saruna ar mīļām ticības māsām izrādās itin praktiska: “Kas novels akmeni no kapa durvīm?” Tādas sarunas tev patīk. Tās ir konkrētas, tās prasa rīcību kādā Tu proti iesaistīties. Tādi darbi mazliet apklusina sēras. Uz mirkli tad nav jādomā par par Jēzus ciešanām, Viņa nāvi. Tās neliek domāt par nākotni bez Viņa, vai par savu nāvi.

Tu negaidīji brīnumu. No Jēzus kapa noveltais akmens tevi galīgi pārsteidza. Un šis pārsteigums tevi satricina līdz sirds dziļumiem. Tevi pārņem bailes. Vai kāds ticis pie viņa pirms tevis? Vai kāds vēl ir kapā? Bet Tu neskrien prom, vēl ne, jo Tu esi pienākuma cilvēks un Tev jāuzzina kas noticis. Tu dodies kapa tumsā un tavas acis apžilbina kāda jaunekļa spožās, baltās drēbes. Vai tas ir cilvēks, spoks, eņģelis? Tukšā kapā, nāves bedrē, dzīva, spoža būtne! Bet kur ir Jēzus!?

Pirms Tu paspēj ko prasīt, Tu sadzirdi atbildi: „Nebīstieties! Jūs meklējat Jēzu, Nācarieti, krustā sisto, viņš ir augšāmcēlies un viņa šeit nav. Redziet vietu, kur tie viņu nolika. Bet ejiet un pasakiet to viņa mācekļiem un Pēterim: viņš pirms jums aizies uz Galileju; tur jūs viņu redzēsiet, kā viņš jums sacījis.” (Marka ev. 16:6 – 7). Un pēkšņi Tu skrien. Tu skrien ārā no kapa, ārā no kapsētas, arvien tālāk prom. No kā Tu bēdz? Patiesi, no kā? Neviens Tev neseko. Bet Tu skrien, un abas līdzgaitnieces skrien un neviena nerunā, it kā klusums varētu kā akmens aizvēlties vēlreiz kapam priekšā, lai tur iekšā paliktu dzirdētie, vēl neizprastie vārdi.

Bet, pamazām Tu mani, Tu skrien dzirdēto vārdu ritmā: „ Jūs meklējiet Jēzu Nācarieti... Viņš ir augšāmcēlies...Viņa šeit nav... Redziet, ejiet, pasakiet...Viņš pirms jums aizies...jūs viņu redzēsiet...” Marija Magdalēna, vai tā notika, ka nemanot Tu vairs neskrien nezināmā virzienā, bet dodies atrast mācekļus un Pēteri? Vai Tu tikai pildi savu pienākumu? Jeb, vai arī Tu gribi redzēt dzīvo Jēzu, kas augšāmcēlies. Vai Tu biji sākusi saprast, ka redzot nāves uzvarētāju, Tu pati sāksi īsti dzīvot! Un visām bailēm par dzīvi un nāvi, būs samazinājusies teikšana, jo Tu zināsi: kaps nebūs tavas mūžīgās mājas! Nē! Tās būs debesīs, kur arī būs Jēzus!

Turpinājums 2.lpp.

Ir divi Kristus Augšāmcelšanās stāsti Marka evaņģēlijā. Pirmais noslēdzas ar vārdiem: „ Un tās izgāja ārā un bēga no kapa, jo drebēšana un bailes tās bija pārņēmušas, tās nesacīja nevienam nenieka, jo tās bijās.“ (Marka ev. 16:8) Bet no pārējiem evaņģēlijiem un no visas Kristus Baznīcas vēstures mēs zinām, ka ar to nenobeidzās Lieldienu stāsts. Marka evaņģēlija dažos manuskriptos ar laiku tika pievienots otrs noslēgums, kas vēsta, ka augšāmcēlies rīta agrumā Kristus vispirms parādījās Marijai Magdalēnai, tad diviem mācekļiem, tad pārējiem vienpadsmit!

Kristietības vēsture nepārprotami liecina, ka tika pārvarētas gan sieviešu, gan mācekļu bailes, gan vienas dienas kapsētas piedzīvotais šoks. Tika pārvarēta sākotnējā nespēja ticēt tik lielam brīnumam, Kristus Augšāmcelšanās! Pārvērtais un pārvērtušais cilvēks ir kristīgās ticības autentiskākā zīme un tās patiesības pierādījums. Gandrīz 2000 gadus Kristus Augšāmcelšanās spēks atjauno cerību un pārvērš cilvēkus! Kristus Augšāmcelšanās evaņģēlijs apliecina, ka ticam Dievam, kas ir stiprāks par nāvi, kapu, grēku, bailēm, un, jā, par Covid-19 un tā postu. Varbūt šogad, vairāk kā daudzus iepriekšējos, mums ir tik nepieciešami dzirdēt, ka nāve ir aprīta uzvarā un, ka nekas mūs nevarēs šķirt no Dieva mīlestības, kas atklājusies Kristū Jēzu, mūsu Kungā.” (Rom. 8:39). Esam bijuši šķirti no mūsu tuviniekiem un draugiem, no mūsu draudzes locekļiem, bet, paldies Dievam, ne no Dieva mīlestības. Kaut Viņa Dēla Augšāmcelšanās palīdzētu katram pārvarēt bailes un izjust aicinājumu doties prom no tumšām vietām un domām, dalīties lūgšanās un cits citam apliecināt: Tas Kungs ir Augšāmcēlies!

Ir vēl agrs rīts Kristus Baznīcas vēsturē. Apustulis Pēteris to atgādina: „Bet to vien ņemiet vērā, mīļie, ka viena diena tam Kungam ir kā tūkstoš gadi, un tūkstoš gadi kā viena diena.“ (II Pēt. 3:8). Vai varētu būt, ka Dieva acīs vēl nav pat pagājušas divas pilnas dienas kopš tās vienas dienas kapsētā? Tātad, mums vēl ir laiks! Dzīvot un kalpot, tālāk dalīt prieka vēsti, sludināt evaņģēliju! Liecināt: Viņš dzīvo un tev būs dzīvot!” Viņš dziedina, apžēlojās un noveļ vissmagākos sēru akmeņus no mūsu sirdīm. Arī, un, jo sevišķi šogad, lai Dievs svētī mūs ar ilgām doties pasaulē, kā varēdami, un vēstīt - ir cerība!

Ir Lieldienu rīts! Allelūja ir atgriezies mūsu sirdīs! Dievs tev dāvina šo dienu kā no jauna iesākt dzīvot dzīvi. Neilgi pēc Otrā pasaules kara beigām, latviešu garīdznieks A. Birnbaums rakstīja:

“Lieldienās akmeņi veļas veldamies, sirdis ceļas celdamās, zvani zvana zvanīdami augšāmcelšanos! Cilvēce priecājās priecādamās Kristus dzīvības krāšņumā, varenībā, nemirstībā un mūžībā!”

Nē, neklusēja Marija, Pēteris, tūkstošu tūkstoši Kristus liecinieki – Viņa žēlastības, mīlestības un spēka atpestīti, pārvērti un stiprināti Dieva bērni! Tie sludināja Kristus evaņģēliju un nekas pasaulē vairs nebija kā bijis. Neklusēsīm arī mēs! Kristus ir Augšāmcēlies un arī Tu Viņu redzēsi, kā Viņš ir sacījis! Priecīgas, svētīgas Lieldienas!

Lauma Zušēvica,
Archibīskape

Mēs visi gaidām Lieldienas, kad kristīgā pasaule svinēs Kristus augšāmcelšanās svētkus. Laiku, kad ticīgie tradicionāli pulcējas Lieldienu dievkalpojumos baznīcās. Taču šogad svētki noritēs citādi nekā ierasts. Valstī ir valdības noteikti ierobežojumi, lai novērstu daudziem mūsu līdzcilvēkiem tik bīstamās slimības – Covid-19 – izplatību. Tas nozīmē, ka publiski pasākumi, arī dievkalpojumi, kuros pulcējas draudze, nebūs mums tik ierastajā formā. Šogad Lieldienu dievkalpojumā varēsiet piedalīties neizejot no mājas. Apmeklējiet baznīcas mājaslapu draudzes.se vai youtube kanālu: [Latviešu Evaņģēliski Luteriskā baznīca Zviedrijā](#). Uz tikšanos Lieldienās!

Lai kapi atdarās

Nesen manās rokās nonāca trimdā 1947. gadā izdotais mēnešraksts "Laiks", kurā uzmanību piesaistīja Klāras Zāles dzejolis "Saruna" (attēls no www.literatura.lv):

Es tumsas pilna. Kam tev tuvums mans?
Sirds mana dun kā aizsists bērū zvans,
Kam jāapzvana koki, ziedu rītā laužti
Un dienu mirdzums maigs, lai tas vairs neataustu.

- Vai tava sirds nav arī līksmes zvans,
Kas vēstī Lieldienas caur nakti dunēdams -
Lai kapi atdarās, lai laužtie koki zied,
Lai acis raudošās var atkal smiet?

Nē, nē! - Tā tikai bērū zvani skan.
- Bet pati Lieldiena tu esi man.

Šis dzejolis ir kā saruna starp diviem cilvēkiem. Saruna ar kādu, kas Tevi mīl, kam Tu esi pati Lieldiena.

Dažreiz notiek tāda saruna pašam ar sevi, tad, kad viss sabrūk apkārt. Sāpes ķermenī, nogurums. Neveiksme, nopietna kļūda dzīvē. Vilšanās, pašam sevī, vai vilšanās dzīvē. Es tumsas pilna. Es tumsas pilns. Un kaut kas mūsos tomēr runā ar mums, kāda balss tomēr vēlas teikt pretējo, dot cerību. Atgādināt par tiem brīžiem, kad koki ir ziedējuši, un tie uzziedēs atkal. Stokholmā ziedēs ķirši, man pie mājas ābele, un Latvijā, manas mammas dārzā - ceriņi.

Ir pagājis gads pandēmijas zīmē. Pirms gada Rīgā es biju uz pēdējo izrādi Operā, pirms to slēdza publikai. Ar pēdējo reisu uz Stokholmu es paspēju atpakaļ, pirms lidojumi nākamajā dienā tika atcelti. Mums ir nācies atcelt tikšanās. Mums ir nācies atcelt kopā būšanas mirkļus, kopīgus svētkus. Mums ir nācies ierobežot to, ko vēlamies darīt. Daudzi ir palikuši bez darba vai ar daudz mazākiem ienākumiem. Tumsa un bezcerība grib iespiespieties mūsu dzīvēs un to pārņemt.

Klāras Zāles dzejas rindas, kaut rakstītas par dialogu starp diviem cilvēkiem, atgādina stiprās un kristīgajā pasaulē tik labi zināmās metaforas:

Lai kapi atdarās, lai laužtie koki zied,
Lai acis raudošās var atkal smiet?

Mēs zinām, kas ir Lieldiena. Mēs zinām, ka pasaule visu laiku stāv uz sliekšņa kur pēc mirkļa notiks brīnums. Līksmes zvans skan cauri gadu tūkstošiem, lai pēc visgrūtākajām un tumšākajām dienām nāktu ar prieku un ziedoni. Mums ir, kam ticēt. Mums ir, kam teikt: "bet pati Lieldiena tu esi man."

Ar šiem vārdiem sirsnīgi sveicu
Kristus Augšāmcelšanās svētkos jūs visus!

Prāveste Zilgme Eglīte

Apustuļa Toma ceļš un ticība

Baznīcas tradīcijā nereti kristieši sevi ir iztēlojušies par dažādiem Bībeles personāžiem, domājuši, ko tie darītu vai teiktu šo Bībeles personāžu vietā notikumos, par kuriem runā Bībele. Dažādi Bībeles tēli arī saistās ar dažādiem psiholoģiskiem arhetipiem. Tā ir plaša tēma, bet mani, saistībā ar Lieldienu notikumu un ne tikai ar to, vienmēr ir intriģējis apustuļa Toma tēls. Pēdējā laikā arvien populārāks top tā sauktais Toma evaņģēlijs - ārkārtīgi interesants un vērtīgs teksta materiāls, kas atklāj daudziem, iespējams, neiepazītas patiesības par Kristu un viņa mācību. Varam būt pateicīgi, ka šis apokrifālais evaņģēlijs ir tulkots un izdots arī latviešu valodā. Ikvienam to iesaku izlasīt! Par tā autoru gan pašu apstulī Tomu nevarētu uzskatīt, bet nešaubīgi, šis teksts ar Toma vārdu ir saistīts. Ar apstulī Tomu saistās arī dažādas leģendas un stāsti, kas nāk no Indijas. Tās vēsti, ka Toms ir devies arī uz Indiju. Viņš tiek uzskatīts arī par Indijas patronu – aizstāvi. Bet tā ir pilnīgi atsevišķa tēma. Savukārt pazīstamākais notikums saistībā ar apstulī Tomu, kuru zina lielākā daļa baznīcas ļaužu, ir atrodams Jāņa evaņģēlija 20. nodaļā no 24. līdz 29. pantam: “Kad Jēzus atnāca, Toms, saukts Dvīnis, viens no tiem divpadsmit, nebija ar viņiem. Citi mācekļi viņam sacīja: “Mēs redzējam Kungu!” Bet viņš tiem atbildēja: “Kamēr es neredzēšu naglu brūces viņa rokās, kamēr nelikšu savu pirkstu viņa naglu brūcēs un kamēr nelikšu savu roku viņa sānos, es neticēšu!” Pēc astoņām dienām mācekļi atkal bija tur kopā, un Toms bija ar viņiem. Durvis bija aizslēgtas, bet Jēzus nāca un, nostājies viņu vidū, sacīja: “Miers jums!” Pēc tam viņš sacīja Tomam: “Stiep šurp savu pirkstu un lūko manas rokas un stiep savu roku un liec manos sānos, un neesi vairs neticīgs, bet esi ticīgs!” Toms viņam atbildēja: “Mans Kungs un mans Dievs!” Jēzus viņam sacīja: “Tu tici tādēļ, ka tu mani redzēji; laimīgi tie, kas nav redzējuši, bet tic”. Šī stāsta norise saistās ar brīdi neilgi pēc Lieldienu notikuma. Tradicionāli arī šī stāsta kontekstā baznīcā tiek runāts par to, kas ir ticība Man šķiet, ikviens baznīcā gājējs ir domājis par šo vārdu – ticība un ko tā nozīmē. Tradicionāli ticība tiek pretnostatīta šaubām. Taču, ieskatoties šajā tekstā ar svaigu skatu, mēs varam redzēt, ka drīzāk jau te ir pretnostatījums starp ticību un ciešu, it kā drošu pieķeršanos kaut kam. Kaut ko no tā, kas ir patiesa ticība, pēc manām domām, brīnišķīgi izsaka pazīsamais 20. gadsimta angļu - amerikāņu filozofs Alans Votss (Alan Watts): “Kad tu peldi, tu nevari ar varu pieķerties pie ūdens, jo ja tu kļūsi stīvs un sasprindzis, tu noslīksi. Tev ir jāatbrīvojas! Ticība ir pretēja tam, kas ir pieķeršanās. Citiem vārdiem sakot, reliģiski fanātisks cilvēks, kas ir pieķeries noteiktām idejām par Dievu un universu ir cilvēks, kam vispār nav ticības. Tāds cilvēks ir stīvs, sasprindzis. Ticība nozīmē atbrīvošanos, atvēršanos patiesībai, lai arī kāda tā būtu.” Šķiet, tāds ir arī apustuļa Toma ticības ceļš, kas man šķiet ārkārtīgi uzrunājošs un dzīvs. Varbūt tas palīdzēs arī kādam svaigāk pieredzēt un atzīt Lieldienu vēsti.

Kārlis Žols

Mēs tuvojamies Lieldienu laikam

un daudzos no mums šis laiks raisa īpašas pārdomas. Situācija pasaulē šķiet neierasta, un mēs paši jūtamies izsisti no savas komforta zonas un domāju, ka daudziem šķiet, ka, ņemot vērā situāciju, kādā mēs atrodamies, domāt par Lieldienām nav īsti aktuāli. Lieldienu svinības tādā veidā, kādā mēs tās esam svinējuši daudzus gadus, šogad nav iespējamās. Lieldienu dievkalpojuma apmeklēšana šogad visrīzāk ies secen, daudziem arī svinības ar mīļotajiem ģimenes locekļiem vai draugiem var nākties atcelt. Bet nedaudz padomājot, varbūt šodienas situācija mums ir devusi iespēju daudz ciešāk saprast Lieldienu laika būtību.

Ja mēs aplūkojam situāciju, kādā Lieldienu laikā atradās Jēzus mācekļi, tad spēsīm atrast daudz līdzību ar šodienu. Pēdējie pāris gadi Jēzus mācekļu dzīvēs bija nesuši sava veida stabilitātes un statusa pazīmes. Viņi sekoja Jēzum Viņa gaitās, būdami liecinieki Viņa brīnumiem. Ja uznāca izsalkums vai vētra – Jēzus par viņiem parūpējās. Bieži viņiem sekoja ļaužu bari, kuri ar aizrautību klausījās Jēzus sludināšanā un vēl tikai dažas dienas iepriekš ļaužu pūļi sagaidīja viņus ar sajūsmām Jeruzālemē, klājot Jēzus priekšā savas drēbes un dziedot Viņam slavas dīesmas. Šķita, ka beidzot dzīve būs sakārtota un ne par ko vairs nebūs jāuztraucas. Bet pēkšņi viss mainījās. Jēzus tiek piesists krustā un tie paši ļaudis, kuri iepriekš sekoja Jēzum un Viņa mācekļiem, tagad meklē Viņa sekotājus, ne to labāko nodomu vadīti. Mēs Bībelē lasām, ka mācekļi ir sapulcējušies aiz slēgtām durvīm un Viņi baidās iziet ārā no telpām, jo baidās par savām dzīvībām. Situācija, kas tik ļoti ir līdzīga šodienai, kad arī mēs esam spiesti vairāk vai mazāk ieslēgt sevi, bailēs par savu veselību un dzīvību un kad vairs nespējam baudīt to pilnvērtīgo dzīvi, pie kuras jau bijām pieraduši.

Kā mums kā draudzei rīkoties šajā situācijā? Domāju, ka rīcības plāns jau mums ir uzrakstīts priekšā Bībelē. Pirmkārt – būt kopā. Ne fiziski, bet izmantojot tās iespējas, kas mums tiek piedāvātas. Būt kopā tiešsaistes dievkalpojumos, sazināties vienam ar otru, lai apjautātos, kā sokas šajos laikos, piedāvājot palīdzību, ja tāda nepieciešama un ja tādu ir iespējams sniegt. Būt kopā.

Otrkārt – ticēt tam, ka mums būs atkal iespēja būt visiem kopā dievkalpojumos klātienē. Mateja evaņģēlijā tiek aprakstīta Jēzus sekotāju rīcība pirmajās dienas stundās, kad viņi ticēja, ka viņiem būs atkal iespēja satikt Jēzu. Mēs lasām: "Bet pēc sabata, pirmajai nedēļas dienai austot, Marija Magdalēna un otra Marija nāca kapu apraudzīt ...Un tās steigšus izgāja no kapa ar bailēm un ar lielu prieku un tecēja to vēstīt Viņa mācekļiem." (Mat. 28:1,8) Jēzus sekotāji nekavējās izmantot iespēju atkal satikt Jēzu un būt kopā ar Viņu. Domāju, ka viņu stāsts var kalpot arī par iedvesmu mums kā draudzei. Ticu, ka arī mēs kopīgi spēsīm pārdzīvot šīs dienas, kurās mēs diemžēl esam spiesti būt atstāti vienam no otra. Bet ticu un ceru, ka mēs arī izmantosim iespēju būt visiem kopā tad, kad tas atkal būs iespējams, Ceru, ka tad mēs varbūt vēl vairāk spēsīm novērtēt to svētībām bagāto laiku, kas mums ir dāvāts, kad esam visi kopā kā draudze.

Svētīgas Lieldienas vēlot, Daniēls Ašnevičs

Ap lielo dzīves mīklu

Normunds Kamergrauzis (red.),
Tradition, rättvisa och döden:
essäer om det begripliga,
Stockholm: Katedralakademien,
(2020) 2021, 390 lpp.

Latvietis, lai kur tas nebūtu dzīvē nonācis, ir vienmēr cīnījies ap lielo dzīves mīklu. Ar tādu nosaukumu 1936. gadā, Valtera un Rapas apgādā, Rīgā, iznāca ievērojamā profesora un vēlākā trimdas Baznīcas archibīskapa Kārļa Kundziņa eseju grāmata. Tā piedzīvoja vairākus izdevumus Latvijā un vienu Zviedrijā. Te (Zviedrijā), to 1955. gadā izdeva latviešu izdevniecība "Auseklis". Varbūt palūkojaties savā grāmatu plauktā un tur to vēl atrodāt...

Bet, pat ja tagad vairs neatrodāt Kārļa Kundziņa grāmatu, tad cīņa ap lielo dzīves mīklu tik un tā turpinās. To esmu apzinājies arī kā neatņemamu daļu no sava darba, pat ja manas iespējas strādāt angļu un zviedru valodā bijušas nesalīdzināmi lielākas un pieprasītākas nekā savā mātes valodā.

Tikko tipogrāfijā "Livonija", Rīgā, otrreiz tika nodrukāta Stokholmā izdotā grāmata "Tradition, rättvisa och döden: essäer om det begripliga" (Stockholm, (2020) 2021).

Tā ir apjomīga filosofiska un teoloģiska antoloģija par tradīciju, taisnīgumu un nāvi. Bet kas ir kopīgs šiem tik šķietami atšķirīgiem jēdzieniem?

Vai nav tā, ka katrs no mums dzīvo vienā vai vairākās tradīcijās? Tradīcijas veido mūs un mēs veidojam tradīcijas. Mēs katrs nākam no kautkurienes, ar savām vērtībām un principiem. Tas, ko mēs uzskatām par vērtīgu esam un kā mēs dzīvojam atklāj, to no kurienes mēs nākam, kas mēs tādi esam un uz kuriem mēs ejam. Jēzus to izgaismo vienā teikumā: "No viņu augļiem jums būs tos pazīst" (Mateja evaņģēlijs 7, 16 - 20). Tas, ko atsevišķas tradīcijas uzskata par vērtīgu un labu esam, ļoti atšķiras. Tāpat atsevišķās tradīcijās ir dažādas sapratnes par to, kas ir taisnīgums. Taisnīgums ir viens no ētikas lielajiem jautājumiem. Kā lai saprotam taisnīgu varas, labklājības un ierobežoto zemes resoru sadali? Vai vispār ir kāda universāla patiesība, ko varam atklāt un par ko varam vienoties? Mūsu dzīve ir laika ierobežota un vienu dienu tā neatgriezeniski beidzās. Dažādās tradīcijās pastāv arī dažādi uzskati par nāvi. Vai mūsu attieksme pret nāvi ietekmē mūsu izpratni par taisnīgumu un attieksmi pret dzīvi?

Pirms mēs mēģinām uzdot un atbildēt savas dzīves eksistenciālos jautājumus, ir svarīgi saprast kādā veidā varam par tiem domāt.

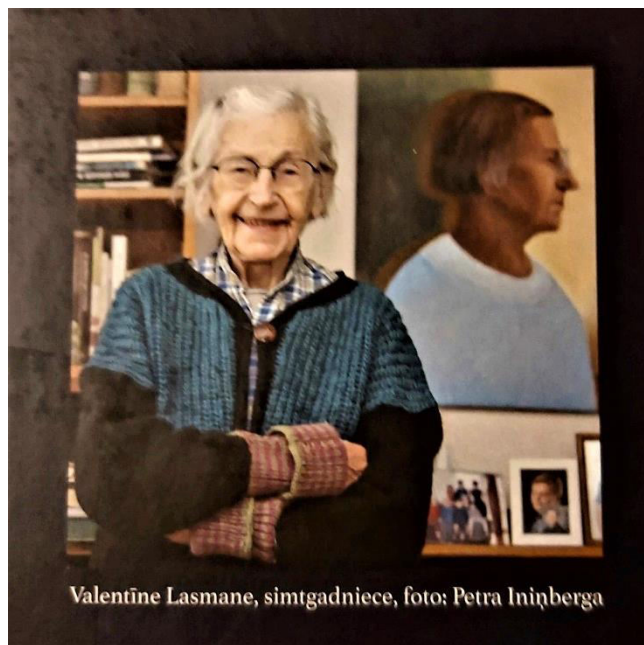
Tas arī ir šīs apjomīgās antoloģijas lielais izaicinājums. Tajā, septiņpadsmit esejās, ievērojami filosofi un teologi sniedz savu redzējumu mūsu kopīgajā cīņā "ap lielo dzīves mīklu". Bet, pēdējā analīze, tā katram jauzmin pašam.

Labu lasīšanu!

Grāmatu par 200 SEK var iegādāties
Storkyrkan vai sazinoties ar tās redaktoru:
normunds.kamergrauzis@svenskakyrkan.se

Normunds Kamergrauzis

Valentīne Lasmane, simtgadniece, foto: Petra Inīberga

Valentīnes Lasmanes „NAKTIS JAU NAV TIKAI GULĒŠANAI”

„Krustmāt, kas tā par garu vāku rindu tavā grāmatu plauktā?” „Nekas īpašs, manas piezīmes. Tās mani maz- un mazmazbērniem, lai uzzin par Latvijas likteni un trimdas vēsturi”. Tāds ir sākums Valentīnes Lasmanes dzīvesstāsta tapšanas gaitai uz grāmatu, kas iznāca 2020.gada nogalē, Latvijā. Krustmeita Petra Inīberga un meitas iedvesmoja Valentīni publicēt savus tekstus. Ātri vien Latvijā izveidojās redakcijas kolēģija ar Māru Zirni - „Dzīvesstāsts”, Aiju Priedīti – literatūrzinātnieci un valodnieci, uzaugusi Stokholmā, un žurnalistu Gaiti Grūtupu, Jelgavā. Petra Inīberga aizveda tekstus uz Rīgu un pēc tam bija kurjere starp Valentīni uz Gaiti Grūtupu, kurš bija uzņēmies tekstu sastādīšanu un literāro apdari. Valentīne visu stāstu rediģēja un pārlasīja līdz 2018.gada rudenim. Tad pielika punktu. Grāmatas noslēgums lasāms trešajā persona.

Gaitis Grūtups stāsta, ka 2016.gadā īsā viesošanās laikā Stokholmā, Lidija Lasmane-Doroniņa bija pieteikusi viņa vizīti pie Valentīnes. G. Grūtups pēc tās uzrakstīja rakstu „Zemgales ziņām” „Tā pati jūra, tā pati Valentīne pēc 72 gadiem”. Radās iecere par grāmatu – viņš kā 1.personā par viņu stāstītu un Valentīne, kur vajadzīgs, papildinātu. Darbs palēnām virzījās uz priekšu. Tad, 2017.gada vasarā, Valentīne visu bija sarakstījusi un atlika tikai pārlasīt! Darbs sākās no jauna! Drīz bija tapušas 420 lappuses. Gaitis Grūtups lūdz pielikt šeit klāt lielu pateicību par atbalstu Valentīnes meitām ar viņu ģimnēm. Atbalsts bija ļoti svarīgs šīs grāmatas tapšanā. Māra Zirni: „Autores personība un pieredzes unikalitāte ir grāmatas galvenā iezīme. Viņa redzēja, bija klātesoša un piedalījās vēstures notikumos, pār kuriem mūsdienās klājas liela neskaidrības migla. Daudzām norisēm viņa bija pēdējā dzīvā lieciniece, jo kopš savas piedzimšanas, 1916.gadā, pasaulē ar gaišu prātu nodzīvoja 102 gadus. Grāmatā pavērtais dzīves ceļš iesaista valsts dzīves notikumus, kuros Valentīne piedalījās ar kaismīgu vēlmi darīt to, kas konkrētajā mirklī visvairāk nepieciešams. Personīgās dzīves epizodes sasaucas ar pagātnes notikumu hroniku gluži kā pēc vēstures mācību grāmatas”.

Apgāds Mansards un „Dzīvesstāsts” ar šo grāmatu aizsāk mutvārdu vēstures sēriju „Bezbaillīgie”, kuri riskēja ar dzīvību, lai kara beigās glābtu cilvēkus no atkārtotas padomju okupācijas un palīdzētu nokļūt pāri jūrai.

„Valentīne ir viena no bezbaillīgajiem. Jaunībā viņa bieži pārdzīvojusi bailes un mācījies tās pārvāret. Bailes atkāpās īstu briesmu priekšā, un viņas rīcība viņu piepulcē nacionālās pretestības kustības klusajiem varoņiem”.

Turpinājums 8.lpp.

Aija Priedīte dienas grāmatā atrada Valentīnes pierakstu, ka tuviniekiem bija noteikusi, ka tieši gadu mījā, kad cits citam vēl laimes, viņai nevajag zvanīt. Viņa ir ļoti vecs cilvēks un Jaungada naktī visdrīzāk gulēs. Tomēr viņa šajā naktī negulēja. Domāja un domāja, un tad arī dienasgrāmatā ierakstīja: "Nakts nav tikai gulēšanai." Valentīne to izvēlējās kā grāmatas nosaukumu!

Grāmatas lasītāji sastapsies ar Valentīnes Lamanes stāstu pirmajā personā, aptverot laiku no bērnības līdz 2008.gadam.

Grāmatu varēs nopirkt Igaunijā, Wallingatan 34, Stokholmā tad, kad varēsīm atkal brīvāk pārvietoties. Jau tagad var pieteikt pirkumu pie Māras Strautmanes, 0736290451. Cena 125 kronas.

Attēlā no kreisās puses -
Māra Strautmane un
Māra Zirnīte

Māra Strautmane
Andrejs Eglīša Latviešu nacionālais fonds

Ps. Sirsnīga pateicība Stokholmas Senioru biedībai, kas dāvāja šo ārkārtīgi vērtīgo grāmatu katram biedrības loceklim.

Inta Meiere

25.marts – komunistiskā genocīda upuru piemiņas diena.

1949. gada 25. martā notika visplašākā Baltijas valstu iedzīvotāju izsūtīšana uz Sibīriju (Irkutskas, Omskas, Tomskas, Novosibirskas un Amūras apgabaliem, kā arī Krasnojarskas novadu).

Deportācijā, kura tika slepeni saukta par operāciju "Krasta banga" (krievu: операция «Прибой»), no Latvijas izsūtīja 29 252 zemniekus ("kulakus") un 12 881 Latvijas patriotus ("nacionālistus"). Kopumā izsūtījumā atradās 44 191 Latvijas iedzīvotājs, ieskaitot vēlāk aizvestos deportēto ģimenes locekļus un izsūtījumā dzimušos bērnus.

Izsūtījumā gāja bojā 4941 cilvēks, kas veido 12% no visiem izsūtītajiem.

Traģiskie notikumi, kas risinājās 1949. gadā no 25. līdz 29. martam, - latviešu zemnieku izsūtīšana uz Sibīriju – šodienas cilvēkam ir prātam neaptverami. Šajās dienās Liktenis ievilkā smagu rētu tūkstošiem cilvēku dzīvēs, bez tiesas un bez jebkādiem apsūdzības aktiem uz mūža nometināšanu Sibīrijā izsūtītot vairāk nekā 40 tūkstošus nevainīgu cilvēku, viņu vidū: sirmgalvjus, mātes ar zīdaiņiem uz rokām, 10 000 bērnus un jauniešus. Daudzi no viņiem mājās neatgriezās, bet tiem, kuriem pēc ilgiem gadiem izdevās atgriezties, atmiņas par piedzīvotu izdzēst nebija iespējams

Materiāls no wikipedia un Latvieši.com

Anna Irbe – sieviete, kura apsteidz savu laiku!

*Papildinājums pagājušā apkārtraksta tēmai par
Annu Irbi*

Kura cita sieviete pagājušā gadsimta divdesmitajos un trīsdesmitajos gados bija tik uzņēmīga, drosmīga un fokusēta, lai praktiski viena pati Indijas sirdī uzceltu Dievam veltītu žēlsirdības un izglītības, labdarības un dziedniecības ciemu? Kura cita sieviete šajos gados vai arī vēlāk bija šādas iestādes izplānotāja, cēlāja, pārzine pār pamatskolu, atraitņu patversmi, feldšera darbu, garīgiem pasākumiem un praktiskiem lauku darbiem? Šādi misionāri Annu Irbi raksturoja indiete Violeta Stīvena (mācītāja Stīvena vecākā meita, kas Annu Irbi sauca par omīti), uzstājoties Latvijas Luterāņu sieviešu teologu apvienības rīkotajā konferencē 2005. gadā, Rīgā.

Anna Irbe – sieviete, māte, misionāre, kas kristīgā vienkāršībā mīlēja dzīvi un cilvēkus, - par sevi teica: “Man patīk dot.”

Anna Irbe dzima Dzērbenē 1890. gada 19. septembrī, mācītāja, vēlāk bīskapa, Kārļa Irbes ģimenē. Divdesmit divu gadu vecumā Anna devās studēt uz Ženēvu, lai mācītos par žēlsirdīgo māsu, bet studijas pārtrauca Pirmā pasaules kara sākums. Karam sākoties, Irbes ģimene pārcēlās uz Kaukāzu, kur tēvam piederēja māja un zeme skaistā kūrortā. Kaukāzā Anna apprecējās ar krievu muižnieku Kaļitajevu. Ģimenē piedzima dēli Kirils un Viktors. Tikai dažas nedēļas pēc Viktora piedzimšanas Krievijā sākās revolūcija un komunistu vadībā aristokrātu kā “tautas ienaidnieku” iznīcināšana. Tajā laikā Kaukāzā plosījās tīfa epidēmija. Annas vīrs un jaunākais dēls Viktors saslima ar tīfu un nomira. Anna kopā ar māsu Mariju un dēlu Kirilu devās uz Maskavu, kur tēvs strādāja, palīdzot latviešu bēgļiem. Atgriezies Latvijā, Anna dzīvoja pie tēva, kurš 1922. gadā kļuva par Latvijas Evaņģēliski luteriskās baznīcas pirmo bīskapu, un darīja tēva lietvedības un saimniecības darbus. Sakarā ar viņa ieviešanu bīskapa amatā Rīgā apmeklēja Zviedrijas arhibīskaps Dr. Natans Sēderblums, kas arī konsekrēja jauno bīskapu. Latvijas un Zviedrijas baznīcu attiecības kļuva ciešākas, un Rīgā iegriezās arī Zviedrijas baznīcas Ārmisijas darbinieks Dr. Johannes Sandegrens, kas vēlāk tika ievēlēts par Indijas Tamilu luterāņu baznīcas bīskapu. Sandegrens stāstīja par zviedru baznīcas misiju Indijā un par to, ka ļoti vajadzīgs sievietes, kas strādātu ar indiešu sievietēm un bērniem, jo sakarā ar indiešu paražām vīriešu misionāriem nebija īsta pieeja pie sievietēm. Anna, to klausoties, teica vienkāršus, liktenīgus vārdus: “Nemiet mani!” Kad bīskaps Kārlis Irbe 1924. gada pavasarī Rīgas Vecajā Sv. Ģertrūdes baznīcā par misionāri iesvētīja savu meitu Annu, viņš sacīja: “pirms trīsdesmit septiņiem gadiem es stāvēju tieši tāpat kā tu pie altāra; grūtības tev jau ir pazīstamas... Es nebaidos, ka tu varētu nobīties no grūtībām, es baidos, ka tu varētu zaudēt garīgo spēku un pacietību brīdī, kad misijas darba sekmes nebūs pamanāmas.” Tajā pašā gadā Zviedrijas baznīcas misijas valde Annu Irbi nosūtīja uz angļu valodas un misionāru kursiem Anglijā, bet oktobrī viņa ar dēlu Kirilu kuģoja uz Indiju, kur viņa pēc tamilu studijām sāka darbu Zviedrijas misijas laukā Majuramas pilsētā, bet pēc trim mēnešiem Koimbatores pilsētā.

Kopš 1925. gada Anna Irbe kā misionāre sāka strādāt Zviedrijas baznīcas misijas paspārnē Indijā ar sievietēm un bērniem. 1933. gadā Latvijas Evaņģēliski luteriskās baznīcas un draugu atbalstīta, viņa nodibināja patstāvīgu misijas iestādi ar nosaukumu “Karunāgarapuri”, kas tulkojamā nozīmē “Žēlīgā Dieva mājvieta”, kurā Anna strādāja kopā ar vietējo Tamilu baznīcas mācītāju G. Stīvenu. Kad otrā pasaules kara dzeļ pārtrūka sakari ar Latviju, misijas iestāde nonāca Zviedrijas misijas rokās, un vēlāk to pārņēma Tamilu luterāņu baznīca. Anna Irbe pensijas gadus dzīvoja savā mājā Kunūrā, Nilgiri kalnos un rūpējās par mācītāju Stīvena pieciem bērniem. Viņa nomira 1973. gada 13. februārī Tirupatūrā, zviedru slimnīcā, un viņu apglabāja slimnīcas kapos.

Turpinājums 11.lpp.

Violeta rakstīja: "Ilgus gadus viņa bija glabājusi burciņu ar Latvijas zemi, un šīs smiltis, pēc viņas vēlēšanās, tika izkaisītas virs viņas kapa." Anna Irbe reiz bija teikusi: "Nedomājiet, ka tiksiet no manis vaļā, kad es nomiršu. Es būšu tuvumā."

Ārmisija atplaukst

Pēc Otrā pasaules kara Anna Irbe rosināja atjaunot latviešu saites ar Indijas misiju. Viņu atbalstīja mācītājs G. Stīvens, kuru interesēja strādāt ar evaņģelizāciju, ko vietējā Tamila evaņģēliski luteriskā baznīca neveica, ārpus lielpilsētas. Anna Irbe sazinājās ar Latviešu evaņģēliski luterisko baznīcu trimdā. 1968. gadā sekoja Austrālijas prāvesta Arnolda Grosbacha apciemojums Indijā. Viņš apmeklēja agrāko "Latviešu ciemu" Karunāgarapuri, pētīja jauno iespējamo misijas vietu ziemeļaustrumos no Triči pilsētas un tikās ar Annu Irbi Madrasā. LELB trimdā (šodien LELB pasaulē) piekrita finansiāli atbalstīt ārmisijas darba turpinājumu mācītāja G. Stīvena vadībā.

Kopš tā laika izveidojās jauns misijas centrs – Karuneipuri. Tika uzbūvēts pirmais lūgšanas nams Aharamā, nodibinātas desmit draudzes.

1981. gadā dibināta "Latvian Ev. Luth. Church – "Tamil Nadu" ar mācītāju, vairākiem evaņģelistiem un vairāk nekā 4000 draudzes locekļiem. Pateicoties mācītājam Stīvenam un viņa darbiniekiem, ar LELB trimdā regulāro finansiālo atbalstu, izveidojās zēnu nams, arodmācības, divi medpunkti un atraitņu patversmes. Kad mācītājs Stīvens aizgāja mūžībā 1995. gadā, misijas darbu pārņēma meita Violeta Stīvens. Violeta vēl šodien turpina vadīt šo darbu Annas Irbes garā, kad evaņģelizācija iet roku rokā ar sociālo palīdzību. Šo svētīgo Dieva darbu ir veicinājuši vairāki LELBĀL Ārmisijas nozares mācītāji J. Vejiņš, P. Nesaule, V. Rumpēteris, V. Klīve (diakone Vija Klīve), U. Cepure un T. Šmits.

2003. gadā no jauna tika dibināta misija Annas Irbes vārdā "Anna Irbe Latvian Ev. Luth. Church – "Tamil Nadu". 2015. gadā Ev. lut. baznīca Latvijā pārņēma ārmisijas finansiālo atbalstu. Pēdējos gados Ārmisiju Indijā ar apciemojuši bīskaps P. Brūvers, mācītājs G. Polis un LELB Misijas nozares vadītājs A. Puriņš.

Teksts ņemts no Latvijas Luterāņu sieviešu teologu apvienības 2020. gada izdotā kalendāra.

"Visiem, kas izliekas par labiem kristiešiem, jāatceras, ka viņi nav patiesi savā ticībā, ja tie nedalās ar citiem. Patiesam kristietim jābūt pilnam ar iekšīgu gaismu, ka visi, kas viņu satiek, tūlīt mana šīs garīgās gaismas spožumu." Anna Irbe

Materiālu sagatavoja
leva Graufelde,
Prāveste emerita

2021.gada februārī pie manis vērsās jauns vēsturnieks un mūziķis no Latvijas, Dāvis Beitlers

(Vēstule saīsināta)

Cien. Meieres kundze! Cien. Stokholmas draudze - mīļie brāļi un māsas Kristū!

Ļoti interesējos par trimdā izdotajām latviešu grāmatām. Tā kā pētu Latvijas vēsturi un šobrīd rakstu promocijas darbu Latvijas vēsturē, gribētos iegūt savā ģipšā trimdā izdotās grāmatas, kas saistās ar vēstures un kultūrvēstures, arī mākslas vēstures tematiku; protams, mani kā mūziķi saista arī trimdas autoru muzikālie materiāli, nošu izdevumi, īpaši vokālā kameramūzika, garīgā mūzika. Savās vēsturnieka gaitās visvairāk specializējos Latvijas ērģeļmākslas un trimdas vēsturē, pētot tautsaimniecības un ar to saistītās kultūras problēmas latviešu sabiedrībā Rietumos pēc 1940. gada; tāpat esmu lasījis lekcijas Latvijas Universitātē par latviešu trimdas historiogrāfiju jeb Latvijas vēstures pētniecību trimdā. Un tāpēc labprāt pieņemtu arī izdevumus, kas rāda un dokumentē latviešu trimdas dzīvi.

Trimdā izdotās vēstures un kultūrvēstures grāmatas, kuras vēstures pētniekiem joprojām bieži ir neaizstājamas, Latvijā šodien ir ļoti grūti pieejamas, un, ja arī ir, tad jauns pētnieks nevar atļauties tādas iegādāties antikvariātos vai kolekcionāru aprindās, kur tām ir astronomiskas cenas... Tajā pašā laikā nav noslēpums, ka bijušajās latviešu trimdas mītnes zemēs Rietumos šādas grāmatas mūsdienās nereti kļūst liekas: vecie īpašnieki strauji aiziet mūžībā, bet nākamā paaudze latviski bieži vien vairs nelasa; un tā nu veselās bibliotēkas tiek nolemtas aizmirstībai vai pavisam zaudē mājas un aiziet bojā.

Jau iepriekš vērtīgas trimdas grāmatas man dāvinājuši tautieši no Kanādas, Ziemeļanglijas un Zviedrijas, pērnajā gadā - arī jums lieliski zināmā mācītāja leva Graufelde; tāpat esmu sazinājies arī ar Kristīni Čaksti, mazliet pazīstu Mārtiņa Ziverta dēla Andreja Ziverta ģimeni. Tomēr latvieši trimdā izdevuši tik daudz nozīmīgu izdevumu, ka skaitliski nedaudzie un retie līdzšinējie dāvinājumi, kurus, protams, esmu pieņēmis ar vissirsnīgāko pateicību, nekādi nav spējuši aizpildīt ļoti traucējošos un pētniecību ierobežojošos robus manā mājas bibliotēkā; arī tādēļ, ka šajos dāvinājumos diezgan liels bijis daiļliteratūras īpatsvars, lai gan visnepieciešamākie ir tieši pētnieciskie izdevumi, arī biogrāfijas, atmiņas, memuāri u. tml.

Protams, pastāv iespēja sūtīt man visas kultūrvēstures, vēstures un mūzikas grāmatas bez īpašas atlases, jo jebkura atlase tomēr prasa laiku un varētu būt apgrūtināša. Tādā gadījumā tos eksemplārus, kas man dublētus, es atdāvinātu dažādām sabiedriskajām bibliotēkām un muzejiem, kā arī kolēģiem pētniekiem un kultūras darbiniekiem, no kuriem daudzus pazīstu personīgi.

Dieva svētību vēlot,

Dāvis Beitlers

davis.beitlers@tvnet.lv

Šo lūgumu aizsūtīju dažiem cienījamiem un zinošiem latviešiem Zviedrijā un jau nākamajā dienā atsaucās Māra Strautmane – "Šo personu zinu, AELNF kopš daudziem gadiem atbalstīja skolēnus ar brīvpusdienām Kalnciemā. Bet neesmu satikusi. Varētu vieglāk palīdzēt, ja viņš iedotu sarakstu ar grāmatām, ko viņš meklē!"

Saraksts tika saņemts un ir diezgan garš (12 lpp.) Ja kāds redz iespēju palīdzēt, lūdzu sazināties ar Māru Strautmani, mara.strautmane@gmail.com, kura ir uzņēmusies grāmatas savākt un nogādāt Dāvim Beitleram.

Inta Meiere

Jauna iespēja draudzes locekļiem un visiem, kuri vēlas, tikties ar interneta starpniecību.

Tēma, pirmai reizei ir: "Toma evaņģēlijs un tajā izteiktās domas mums šodien." To kopīgi lasīsim un pārdomāsim. Tas būs vadmotīvs. Par laiku - **svētdien, 11. aprīlī, plkst. 18.00** pēc Zviedrijas laika, Zoom. Sekojiet informācijai mājaslapā draudzes.se

Atgādinu, ka katru nedēļu mācītājs Kārlis Žols ievieto mūsu mājas lapā, youtube kanalā un Facebook svētbrīžus, nedēļas lasījumus vai pārdomas. Sekojiet!

Digitālie dievkalpojumi, kurus gatavo mūsu baznīcas Latvijas Evaņģēliski luteriskā Baznīca Pasaulē apgabalu garīgie vadītāji:

- Pūpolu svētdiena – Klāvs Bērziņš, Vācijas apgabals
- Zaļā ceturtdiena - Daira Cilne, Rietumu apgabals
- Lielā piektdiena – leva Puriņa, Latvijas apgabals
- Kristus augšāmcelšanās svētku viģilija – Anita Vārsberga-Pāža, Austrumu apgabals
- Kristus augšāmcelšanās rīts – Lauma Zušēvica, archibīskape
- Ģimenes diena – Dāvis Kaņeps, Kanādas apgabals
- Vasarsvētki – Sarma Eglīte, Vidienes apgabals

Saites uz dievkalpojumiem būs pieejamas mūsu Facebook lapā

<https://www.facebook.com/LatviesuBaznicaZviedrija>

Eskilstūnas Vestrosas apvienotā draudze

Dievkalpojumi, kas iekārtoti 2021. gadā:

Sestdien, 22. maijā plkst. 14.00	Vasarssvētku dievkalpojums. Draudzes gada sapulce.
Svētdien, 12. septembrī plkst. 14.00	Pļaujas svētku dievkalpojums.
Svētdien, 14. novembrī plkst. 14.00	Valsts svētku dievkalpojums.
Svētdien, 19. decembrī plkst. 14.00	Ziemassvētku dievkalpojums.

Adrese: St Andreas kyrka, Fridhemsgatan 8, Eskilstuna

Dievkalpojumu vada prāveste Zilgme Eglīte, draudzes ērģelniece ir Viola Rosenqvist.

Pēc katra dievkalpojuma tikšanās pie kafijas galda.

Starp gaidāmajiem viesiem rudenī ir diakone Inta Meiere un Pestīšanas Armijas virsniece Guna Gaveika Uppgård. Sekojiet līdzi informācijai kas atrodama www.draudzes.se un

<https://www.facebook.com/LatviesuBaznicaZviedrija>

Stokholmas ev.lut.draudzes plānotie dievkalpojumi 2021.gadā

Somu baznīcā, Gamla Stan, Slottsbacken 2C, Stokholmā

4.aprīlī, svētdienā, **LIELDIENU DIEVKAKPOJUMS** <https://www.draudzes.se> un [youtube](https://www.youtube.com)

9.maijā, svētdienā, plkst.14.00 Ģimenes diena / kafija

14.jūnijā, pirmdienā, plkst.17.30 Komunistiskā genocīda upuru piemiņas diena.

22.augustā, svētdienā, plkst.14.00 Kapu svētki / kafija

10.oktobrī, svētdienā, plkst.14.00 Pļaujas svētki /kafija

7.novembrī, svētdienā, plkst.14.00 Mirušo piemiņas diena/ kafija

18.novembrī, trešdīnā, plkst.17.30 Valsts svētki

24.decembrī, piektdienā, plkst.14.00 Ziemassvētki

Upsalas ev. lut. draudzes plānotie dievkalpojumi

Svētdien, 4. aprīlī Lieldienu dievkalpojums <https://www.draudzes.se> un [youtube](https://www.youtube.com)

Pirmdien. 14. jūnijā Aizvesto piemiņas dievkalpojums, Stokholmā

Sestdien, 9. oktobrī Pļaujas Svētku dievkalpojums pl.11.00 Vindhema Baznīcā

Sestdien, 6. novembrī Mirušo piemiņas dievkalpojums pl. 14.00 ar dievgaldu, Vindhema Baznīcā

Trešdien,18. novembrī Latvijas valsts svētku dievkalpojums Stokholmā

Sestdien, 25. decembrī Ziemassvētku dievkalpojums pl.11.00 Vindhema Baznīcā

Tuvāk tiks ziņots www.draudzes.se un latviešu listē

Apkārtrakstu sagatavoja un sirdssilus sveicienus Lieldienās
Jums sūta Inta Meiere
Stokholmas ev.lut.draudzes priekšniece, diakone elekta
Inta.meiere@yahoo.com

